

Buletin informativ

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Curtea Constituțională: interdicția pentru diasporă să finanțeze partidele nu reprezintă o problemă!

Circa 30% din alegătorii moldoveni se află peste hotarele țării. Art. 26 al Legii privind partidele politice interzice finanțarea partidelor din veniturile obținute în afara țării, iar art. 38 al Codului electoral prevede o interdicție similară pentru finanțarea campaniilor electorale. Astfel de [interdicții nu sunt neobișnuite și există în jumătate din țările lumii](#). În pofida acestui fapt, în urma monitorizării alegerilor locale din anul 2015, [OSCE a recomandat excluderea acestei interdicții](#), deoarece, în cazul Republicii Moldova, ea poate reprezenta o restricție excesivă. [Comisia de la Veneția](#), de asemenea, consideră că o astfel de interdicție nu ar trebui să existe.

La 29 iulie 2016, deputatul [Grigore COBZAC a solicitat](#) Curții Constituționale a Republicii Moldova (CCM) să declare neconstituționale prevederile de mai sus. El a pretins că acestea discriminează cetățenii din diasporă și încalcă dreptul partidelor politice. La 6 septembrie 2016, [CCM a respins sesizarea](#). CCM a notat că aspectele contestate țin de discreția Parlamentului, iar interdicția în sine nu este contrară jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO). Au fost invocate câteva hotărâri în care se contesta interdicția diasporei de a vota, în care CtEDO a plecat de la prezumția că diaspora este mai puțin legată de problemele cotidiene ale țării și cunoaște mai puțin despre acestea, precum și dificultatea efectuării campaniilor electorale peste hotare și riscul de influențare a problemelor țării din străinătate.

Poziția CCM, precum și modul cum a fost exprimată, pot genera speculații. În mod surprinzător, aceasta nu a menționat în hotărârea sa recomandarea OSCE și poziția Comisiei de la Veneția, chiar dacă acestea au fost menționate expres în sesizare. De asemenea, Curtea Constituțională nu s-a expus asupra pretensei afectării a dreptului partidelor politice, limitându-și analiza la discutarea aspectelor ce țin de dreptul diasporei. Pe de altă parte, jurisprudența invocată se referă la interdicția de a vota și nu la dreptul de a finanța partidele politice, iar considerentele invocate de CtEDO sunt în mod clar irelevante pentru Republica Moldova. Mai mult, chiar dacă era vorba de o chestiune deosebit de importantă, complexă și sensibilă, CCM a decis să respingă sesizarea fără a organiza o ședință publică și fără a audia părțile. La 26 septembrie 2016, [CCM a refuzat să examineze o cerere similară](#) formulată de Partidul Acțiune și Solidaritate.

Curtea Constituțională: actele CSJ de unificare a practicii judiciare pot afecta independența judecătorilor

La 22 iulie 2016, CCM s-a pronunțat asupra unei [sesizări](#) care invoca, printre altele, că hotărârile explicative ale Plenului Curții Supreme de Justiție (CSJ) contravin principiului

CUPRINS

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Curtea Constituțională: interdicția pentru diasporă să finanțeze partidele nu reprezintă o problemă!	1
Curtea Constituțională: actele CSJ de unificare a practicii judiciare pot afecta independența judecătorilor	1
Reforma instituției judecătorului de instrucție: constituțională sau nu?	2

REFORMA JUSTIȚIEI

Curiozități privind reorganizarea instanțelor judecătorești	2
Consiliul Superior al Procurorilor are un nou regulament de activitate	3
Au fost aleși noii membri ai colegiilor Consiliului Superior al Procurorilor	3
GRECO indică deficiențe în modul de selecție a membrilor CSM	4
Tendințe negative în domeniul transparenței justiției	4

INTEGRITATE ȘI ANTI-CORUPȚIE

Noul mecanism al testării integrității profesionale în serviciul public – fără precedent în alte țări europene	5
Judecătore cu proprietăți nedeclarate promovată la CSJ	5

CAUZE NOTORII

Extradarea de „lux” a lui Veaceslav PLATON	6
Aresturi în dosarul „Spălătoria rusească”	6
Dosarul Shor a fost trimis în instanța de judecată. Investigația „furtului miliardului” continuă	7
Fiu de judecător, condamnat pentru trafic de influență, activează în continuare în calitate de avocat	7

DREPTURILE OMULUI

Percepția cetățenilor asupra respectării drepturilor omului în Republica Moldova	8
Recomandările CRJM în contextul Evaluării Periodice Universale	8
CtEDO: simpla bănuială rezonabilă în comiterea unei infracțiuni nu mai este suficientă pentru arestarea preventivă	9
Republica Moldova condamnată la CtEDO pentru că judecătorii au ignorat aspecte cruciale ale cauzei	9

SOCIETATE CIVILĂ

Vom avea o nouă lege cu privire la organizațiile necomerciale	9
Guvernul vrea relansarea Consiliului Național pentru Participare. Dar societatea civilă?.....	10

PE SCURT	10
----------------	----

constituțional al independenței judecătorilor. În [hotărârea](#) sa, CCM a notat că judecătorii se supun numai legii și exercită aceeași autoritate de judecată, indiferent de instanța sau poziția în care activează. Curtea a menționat că subordonarea judecătorilor față de președinții de instanțe sau față de instanțele superioare în procesul de judecare a cauzelor reprezintă o încălcare a principiului independenței puterii judecătorești. În același timp, CCM a subliniat că aceasta nu exclude obligația unui judecător de la o instanță inferioară de a respecta o hotărâre anterioară a unei instanțe ierarhic superioare în ceea ce privește interpretarea legii aplicabile (precedentul judiciar/practica judiciară).

CCM a notat că practica CSJ de a elabora hotărâri/explicații pentru instanțele inferioare „*implică riscul ca judecătorii să se comporte ca funcționarii publici, care primesc ordine de la superiorii lor*” și „*nu favorizează apariția unei puteri judecătorești cu adevărat independente*”. CCM a mai subliniat că asemenea „*recomandări/explicații nu pot sta la baza unei hotărâri judecătorești, care urmează*

a fi întemeiată exclusiv pe prevederile legale”. De asemenea, CCM a notat că o hotărâre judecătorească nu poate fi casată doar din considerentul că aceasta este contrară practicii stabilite de CSJ. CCM a menționat că, potrivit jurisprudenței CtEDO, nu există un drept la o jurisprudență constantă, iar schimbarea jurisprudenței este admisibilă și nu încalcă principiul securității juridice dacă sunt întrunite două condiții: „*noua abordare să fie consecventă la nivelul acelei jurisdicții și instanța care a decis schimbarea interpretării să motiveze detaliat considerentele pentru care a decis astfel*”.

La 28 iulie 2016, CSJ a publicat un [comunicat de presă](#) în care a notat, printre altele, că hotărârile explicative, avizele consultative și recomandările Curții Supreme de Justiție „*reprezintă evaluări ale practicii judiciare existente. Ele au caracter consultativ și nu pot constitui baza formală a hotărârilor judecătorești, pentru că nu sunt izvor oficial de drept. La acestea nu se poate face referire în hotărârile judecătorești*”.

Reforma instituției judecătorului de instrucție: constituțională sau nu?

La 9 iulie 2016, Parlamentul a votat în lectură finală [Legea nr. 126](#), prin care a modificat modul de numire a judecătorilor de instrucție. Potrivit noii legi, judecătorii de instrucție sunt numiți de către Consiliul Superior al Magistraturii (CSM), cu consimțământul acestora, la propunerea președintelui instanței judecătorești, din rândul judecătorilor care au activat în funcția de judecător cel puțin 3 ani. Mandatul lor este de 3 ani, fără posibilitatea de a exercita două mandate consecutive. Legea nouă mai prevede că toți judecătorii de instrucție din țară trebuie să fie numiți până la 30 septembrie 2016, pentru a avea 3 luni la dispoziție pentru instruire și reducerea volumului de muncă de judecător de drept comun. Legea mai prevede și o interdicție pentru judecătorii de instrucție care în ultimii 3 ani au exercitat aceste atribuții, de a ocupa această funcție pentru următorul mandat.

La 28 septembrie 2016, deputatul Adrian Lebedinschi [a sesizat](#) CCM pentru controlul constituționalității legii menționate. Deputatul a considerat că dispozițiile finale și tranzitorii referitoare la interdicția de a exercita atribuțiile de judecător de instrucție constituie o imixtiune a legislativului în independența judecătorilor, cu încălcarea principiului separării puterilor în stat și a independenței justiției. La 12 octombrie 2016, CCM a [declarat inadmisibilă](#) sesizarea. Curtea a menționat că legislativul are prerogativa de a stabili organizarea instanțelor judecătorești. Curtea a notat că, prin prevederile contestate, legiuitorul nu a intervenit în exercitarea actului de justiție. El doar a reglementat modalitatea de organizare și durata mandatului în funcția de judecător de instrucție.

REFORMA JUSTIȚIEI

Curiozități privind reorganizarea instanțelor judecătorești

Legea cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești prevede comasarea mai multor judecătorii, astfel încât de la 1 ianuarie 2017, din punct de vedere administrativ, să existe doar 15 din cele 44 de judecătorii existente anterior. Unificarea de facto a sediilor judecătoriilor se va face treptat, până la data de 31 decembrie 2027, pe măsura construcției sediilor noi sau adaptării sediilor actuale la un număr mai mare de judecători (cel puțin 9 per instanță). Până atunci, judecătorii vor activa în sediile în care au activat până la reorganizare.

CSM a transferat fără concurs mai mulți judecători în Chișinău, inclusiv un actual membru al CSM

La 6 septembrie 2016, CSM a aprobat [un plan de implementare a legii](#). Acesta prevede, printre altele, redistribuirea posturilor de judecător începând cu 1 ianuarie 2017, chiar dacă unificarea fizică a sediilor va avea loc ulterior. În consecință, la 29 septembrie 2016, CSM a transferat fără concurs și fără ca această procedură să fi fost anunțată din timp, 4 judecători la Judecătoria Chișinău și un judecător la Judecătoria Căușeni. Printre cei transferați este și [actualul membru al CSM, dl Dorel MUSTEAȚĂ](#), care anterior activa în Judecătoria Anenii Noi.

Conform [estimărilor specialiștilor](#), marea majoritate a sediilor judecătorești care vor rămâne după reorganizare nu pot face față numărului crescut de judecători pe care îl dictează reorganizarea instanțelor judecătorești. În vara anului 2016, Ministerul Justiției a elaborat un plan de construcție a clădirilor. Acesta a fost aprobat de Guvern la 12 decembrie 2016 și [transmis Parlamentului pentru adoptare](#), dar încă nu a fost adoptat. Potrivit acestui plan, în anul 2017 va fi finalizată construcția Judecătoriei Ungheni, începută cu câțiva ani în urmă și va începe proiectarea judecătoriilor Edineț, Orhei, Hâncești, Căușeni și Chișinău. Construcția acestora va începe în anul 2018. Acestea vor fi cele mai mari instanțe judecătorești din țară și vor costa scump. Este incert dacă astfel de resurse vor putea fi identificate într-o perioadă atât de scurtă. Pe de altă parte, începerea construcției Judecătoriei Chișinău, în care vor activa mai mult de 25% din toți judecătorii din țară, atunci când încă nu există experiență locală de planificare și construcție a sediilor instanțelor judecătorești, poate prezenta riscuri majore de cheltuire irațională a fondurilor publice sau de planificare

nereușită a clădirii. La etapa elaborării planului, CRJM a recomandat Ministerului Justiției să înceapă construcția sediului Judecătoriei Chișinău după finalizarea construcției primelor sedii noi și după învățarea lecțiilor din construcția sediilor mai mici.

Din câte se pare, CSM nu înțelegea cum urmează să fie aplicată distribuția aleatorie a dosarelor după 1 ianuarie 2017, când din punct de vedere administrativ judecătoriile trebuiau consolidate, și până la unificarea fizică a sediilor. Câțiva membri ai CSM erau de opinia că distribuția trebuie să aibă loc între toți judecătorii instanței noi create, indiferent de sediul în care activează judecătorul. Aceasta ar fi însemnat că o cauză a unei persoane din Ocnița va fi examinată la Briceni, la o distanță de peste 40 de km. La 16 decembrie 2016, [Parlamentul a adoptat o lege](#), statuând că, până la funcționarea judecătoriilor într-un sediu unic, cauzele civile se vor examina în sediul judecătoriei în care a fost depusă acțiunea. Această clarificare a fost făcută pentru comoditatea justițiabililor.

Consiliul Superior al Procurorilor are un nou regulament de activitate

La 14 septembrie 2016, în vederea conformării cu noua lege cu privire la procuratură, Consiliul Superior al Procurorilor (CSP) a aprobat [Regulamentul](#) său de activitate. Noua lege a sporit rolul și competențele CSP în domeniul gestionării sistemului procuraturii, elaborării bugetului Procuraturii, precum și în ceea ce privește selecția, cariera și disciplina procurorilor.

Potrivit noului regulament, activitatea CSP urmează să se conformeze unor standarde mai mari de transparență și eficiență. Ședințele CSP vor fi difuzate în regim real și vor fi înregistrate prin mijloace video/audio. Hotărârile CSP urmează a fi adoptate în ședință publică cu votul deschis al membrilor. În situații ce nu suferă amânare, CSP va putea adopta hotărâri prin intermediul mijloacelor electronice (e-mail).

O secțiune specială din regulament este dedicată procedurii de alegere a Procurorului General. Potrivit noii Legi cu privire la

Procuratură, CSP alege Procurorul General în baza unui concurs public după care îl propune pentru numire Președintelui Republicii Moldova. Noul regulament descrie detaliat fiecare etapă a acestui concurs, rigorile față de candidații la funcția de Procuror General și modul de evaluare a candidaților. Secretariatul CSP are obligația să publice din timp CV-urile, scrisorile de motivare și conceptele de management și dezvoltare instituțională a Procuraturii prezentate de candidați. Etapa interviului urmează să aibă loc în ședință publică și transmisă video on-line în timp real. Rezultatele concursului urmează a fi făcute publice în termen de cel mult 24 de ore de la finalizarea etapei interviului, cu publicarea mediei punctajului obținut de fiecare candidat.

În vederea implementării noii legi cu privire la procuratură, sunt în proces de elaborare și regulamente privind selecția, evaluarea performanțelor și răspunderea disciplinară a procurorilor.

Noul regulament CSP: Ședințe publice, vot deschis, difuzarea ședințelor în regim on-line.

Au fost aleși noii membri ai colegiilor Consiliului Superior al Procurorilor

La [22 septembrie 2016](#), CSP i-a selectat pe dna Elena BELEI și dna Adriana EȘANU în funcția de reprezentanți ai societății civile în Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor, pe dl Ion CĂPĂȚÎNĂ și dl Ivan JECEV în calitate de reprezentanți ai societății civile în Colegiul de evaluare a performanțelor procurorilor. La [29 septembrie 2016](#), CSP i-a selectat pe dl Pavel ȚURCAN și dl Oleg TELEVCA în calitate de reprezentanți ai societății civile în Colegiul de disciplină și etică. Procedura de selecție și evaluare a candidaților din partea societății civile a avut loc în baza [Regulamentului CSP](#). Regulamentul

impune etapa evaluării dosarelor, interviului și evaluării candidaților de către fiecare membru al CSP, în baza unei fișe de evaluare.

Printr-un [comunicat de presă](#) din septembrie 2016, au fost anunțați noii președinți ai colegiilor CSP. În funcția de președinte al Colegiului de evaluare a performanțelor procurorilor a fost ales dl Valeriu BODEAN, adjunct al șefului Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale. În calitate de președinte al Colegiului pentru selecția și cariera

procurorilor a fost ales Procurorul municipiului Chișinău, dl Igor POPA. Dl Popa a fost implicat în mai multe [dosare controversate](#), iar în [timpul evenimentelor din aprilie 2009](#) a solicitat președintelui de atunci al judecătoriei sect. Rîșcani

din mun. Chișinău deplasarea judecătorilor în comisariatele de poliție pentru examinarea cauzelor [tinerilor arestați](#). Acesta a solicitat judecătorilor să elibereze mandate de arest în cazuri legate de evenimentele din aprilie 2009.

GRECO indică deficiențe în modul de selecție a membrilor CSM

La 5 iulie 2016, Grupul statelor Consiliului Europei împotriva corupției (GRECO) a publicat [al patrulea raport de evaluare](#) a Republicii Moldova. Documentul se referă la combaterea corupției în rândul deputaților, judecătorilor și procurorilor. Paragrafele 85 – 138 se referă la activitatea CSM și a sistemului judecătoresc.

Grupul de evaluare al GRECO și-a exprimat îngrijorarea referitoare la componența CSM, și anume prezența ministrului justiției și al Procurorului General în calitate de membri din oficiu. În acest sens, a fost înregistrat în Parlament [proiectul de lege nr. 187 din 3 mai 2016](#) care prevede majorarea numărului de judecători, excluderea președintelui CSJ și a Procurorului General din componența CSM, precum și extinderea mediului din care pot veni membrii ne-judecătorești ai CSM la întreaga societate civilă (în prezent pot fi membri ne-judecătorești doar profesorii titulari). La 16 aprilie 2016, [Curtea Constituțională a avizat pozitiv](#) această inițiativă.

Referitor la alegerea membrilor CSM din rândul judecătorilor, s-a constatat că judecătorii care își aleg reprezentanții în CSM nu sunt asigurați cu informații suficiente despre candidați, iar perioada

de timp de la anunțarea candidaților și alegerea acestora este prea scurtă și nu oferă posibilitatea reală de a face cunoștință cu profilul candidaților și programul lor de activitate. GRECO a criticat, în special, procedura de selecție de către Parlament a candidaților din rândul profesorilor de drept din 2013, care a rezultat în numirea membrilor CSM, dl Gheorghe AVORNIC, dna Violeta COJOCARU și dl Teodor CÂRNAȚ. Procedura de selecție a avut loc în pripă, cu anunțarea candidaților selectați în ziua concursului și fără vreo explicație asupra criteriilor de selecție. GRECO a recomandat ca membrii CSM atât din rândul judecătorilor, cât și a membrilor ne-judecătorești, să fie selectați în urma unei proceduri clare și transparente.

O altă îngrijorare exprimată de GRECO se referă la motivarea insuficientă a hotărârilor CSM referitoare la selecția candidaților, cariera și răspunderea disciplinară a judecătorilor. Această practică afectează încrederea judecătorilor și a publicului că hotărârile CSM sunt adoptate în cadrul unui proces de selecție clar și obiectiv. GRECO a recomandat ca hotărârile CSM să fie motivate adecvat și să poată fi contestate în instanță atât pe fond, cât și pe aspecte de procedură.

Tendințe negative în domeniul transparenței justiției

În ultima perioadă, pe de o parte, s-au depus eforturi pentru a asigura transparența sistemului judecătoresc, iar pe de altă parte, transparența a fost limitată. Prin [Hotărârea CSM nr. 520/22 din 26 iulie 2016](#) a fost aprobat Ghidul privind relația dintre sistemul judecătoresc din Republica Moldova și mass-media. Documentul a fost elaborat în scopul facilitării accesului publicului și a presei la informațiile de interes din instanțele judecătorești. Ulterior, CSM a elaborat Regulamentul CSM privind [accesul în instanțele judecătorești](#), care limita caracterul public al ședințelor de judecată. Presa putea avea acces într-o ședință de judecată doar la cerere scrisă depusă cu 24 de ore înainte, iar persoanele terțe – în baza unei cereri scrise depuse cu 30 de minute înainte de deschiderea ședinței. Potrivit regulamentului, accesul presei sau terților la ședințele de judecată poate fi interzis de președintele ședinței fără vreo motivare. În urma criticilor vehemente ale mass-media și societății civile privind aceste restricții, CSM a suspendat acțiunea regulamentului și a promis modificarea acestuia.

CRJM a constatat într-un șir de documente, din [2013](#), [2015](#), [2016](#), practica CSM de a examina în deliberare aproape toate chestiunile din agenda sa. Deși deliberarea este o procedură specifică instanțelor judecătorești și nu organelor

de autoadministrare, CSM intră în deliberare de fiecare dată când ajunge să discute o chestiune în fond. CSM examinează în deliberare chiar și chestiunile care nu conțin date cu caracter personal sau confidențiale, cum ar fi, spre exemplu, adoptarea avizelor la proiectele de lege, bugetele instanțelor sau oferirea de distincții.

De asemenea, din motive neclare, CSM nu publică hotărârile adoptate în baza sesizării Procurorului General referitor la eliberarea acordului la pornirea urmăririi penale în privința unui judecător și în baza avizelor consultative pe marginea verificării unor judecători. Pe de altă parte, CSM a instituit practica de a nu publica hotărârile motivate la examinarea contestațiilor în procedurile disciplinare ale judecătorilor. Legea nu prevede vreo excepție în ceea ce privește publicarea hotărârilor menționate mai sus. Prin urmare, acestea ar trebui să fie publicate.

Potrivit legii, hotărârile judecătorești sunt publice. În ultimul timp, se constată depersonalizarea excesivă sau chiar lipsa hotărârilor judecătorești de pe paginile web ale instanțelor. În unele hotărâri judecătorești sunt depersonalizate informațiile chiar și cu privire la judecători, procurori sau avocați. În explicațiile publice ale CSM și Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești, s-a explicat

că aceasta este o eroare a Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD). La începutul anului 2017 pe paginile web ale instanțelor de judecată a fost exclusă posibilitatea de a căuta hotărâri după numele părților. Aceste tendințe ridică un șir

de semne de întrebare, având în vedere că în ultimul timp tot mai mulți funcționari și demnitari publici au dosare penale, iar limitările menționate mai sus complică monitorizarea acestor cauze, deși acestea sunt de interes public sporit.

INTEGRITATE ȘI ANTI-CORUPȚIE

Noul mecanism al testării integrității profesionale în serviciul public – fără precedent în alte țări europene

Legea nr. 102 din 21 iulie 2016 a introdus un sistem nou de evaluare a integrității. Legea a fost adoptată în vederea implementării [hotărâri nr. 7 din 16 aprilie 2015 a Curții Constituționale](#), prin care au fost declarate neconstituționale mai multe prevederi ale Legii privind testarea integrității profesionale. Legea nr. 102 nu soluționează câteva probleme esențiale ridicate de [Comisia de la Venetia](#) și [Curtea Constituțională](#). Aceasta nu prevede un control judiciar adecvat al testării integrității, nu cere existența unei bănueli rezonabile veritabile pentru începerea testării integrității profesionale referitoare la o persoană concretă și nici nu există garanții că testorii de integritate nu vor provoca la comiterea infracțiunilor. De asemenea, noul sistem creează premise pentru influențarea nelimitată de către Centrul Național Anticorupție (CNA) a oricărei entități publice. Legea împuternicește CNA să efectueze controale

asupra entităților publice și să conteste refuzul de demitere a conducătorului entității supuse evaluării, adică să influențeze în mod direct concedierea oricărui conducător al instituțiilor publice din țară. În plus, controlul judiciar asupra activității de testare a integrității profesionale va fi exercitat de judecători desemnați de CSM în baza unui Regulament aprobat după consultarea cu CNA și Serviciul de Informații și Securitate (SIS). O asemenea prevedere ridică mari semne de întrebare cu privire la posibila imixtiune din partea CNA și SIS în independența justiției.

Un mecanism similar celui descris mai sus nu există în niciun stat european. Așa cum este prevăzut de lege, acest mecanism lasă loc pentru abuzuri. De aceea, monitorizarea implementării Legii nr. 325 este deosebit de importantă.

Judecătore cu proprietăți nedeclarate promovată la CSJ

La [26 ianuarie 2016, CSM a propus](#) Parlamentului numirea în funcția de judecător la CSJ a dnei Mariana PITIC. În aceeași zi, [dna Pitic a fost filmată cum circula cu un Porche Cayenne](#), care costă peste un milion de lei. O membră a CSM a criticat hotărârea CSM. Într-o [opinie separată](#), ea a menționat că CSM nu a explicat de ce dna Pitic, cu o experiență de 4 ani în funcția de judecător și 3 ani de experiență în Institutul Național al Justiției, a fost aleasă învingătoarea concursului în defavoarea unei alte judecătore care a fost evaluată cu o notă mai mare și are o vechime în muncă în funcția de judecător de peste 25 de ani, dintre care 10 ani – la Curtea de Apel Chișinău. Membra CSM consideră că lipsa motivării privind alegerea dnei Pitic și nealegerea altor candidați denotă o hotărâre arbitrară. La 8 februarie 2016, un grup de 8 organizații neguvernamentale de profil [și-au exprimat îngrijorarea](#) cu privire la această promovare. Judecătoreea nu a obținut cel mai înalt punctaj la Colegiul pentru Selecția și Cariera Judecătorilor și dintre toți candidații avea cea mai mică experiență în funcția de judecător.

La 27 aprilie 2016, [în cadrul dezbaterilor în plenul Parlamentului](#) a fost ridicată întrebarea averilor nedeclarate ale dnei Pitic. Președinta Comisiei juridice, numiri și imunități a răspuns că de la Comisia Națională de Integritate (CNI) nu a parvenit nicio informație privind încălcarea regimului de declarare a averilor.

La 15 aprilie 2016, [la CNI a parvenit o sesizare de la CNA](#) privind nedeclararea de către dna Pitic a unui apartament. În pofida acestei sesizări, a informațiilor din spațiul public privind proprietățile luxoase ale dnei Pitic și a modului dubios de promovare a acesteia de către CSM, la 27 aprilie 2016 Parlamentul Republicii Moldova a numit-o în funcția de judecător la CSJ.

A doua zi după numire, la 28 aprilie 2016, [CNI a inițiat verificări privind declararea veniturilor și proprietăților de către Mariana PITIC](#). Dna Pitic a menționat în declarația cu privire la venituri și proprietăți pentru anul 2015 că a procurat automobilul Proche Cayenne la prețul de MDL 11 mii. CNI nu a văzut vreo problemă în prețul extrem de mic al autoturismului în comparație cu prețul de piață, însă a constatat că dna Pitic nu a indicat în declarația pentru anul 2015 dreptul de folosință asupra unui apartament și un autoturism de model „Lexus LX 470”. Astfel, CNI a constatat o încălcare a obligației de declarare a bunurilor mobile și imobile de către dna Pitic (art. 4 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 1264), însă aceasta a concluzionat că încălcările respective nu au fost comise cu intenție și, prin urmare, cauza a fost clasată. În rezultatul acestei proceduri, dna judecătore s-a ales cu o simplă avertizare să respecte pe viitor prevederile legale privind obligativitatea declarării veniturilor și a proprietăților.

CAUZE NOTORII

Extrădarea de „lux” a lui Veaceslav PLATON

La 25 iulie 2016, șeful Procuraturii Anticorupție [a declarat](#) că Veaceslav PLATON a fost pus sub învinuire pentru spălare de bani și fraudă bancară și că pe numele său a fost emis mandat de arestare internațional. În aceeași zi dl Platon [a acordat un interviu](#) jurnaliștilor, în care a declarat că este de acord să dezvăluie informația privind furtul miliardului în cadrul unei conferințe video la care să aibă acces jurnaliștii. El [a mai spus](#) că era gata să dea declarații organelor de anchetă din alte state. Peste câteva ore, în aceeași zi, dl Platon a fost reținut de autoritățile din Ucraina. Procuratura Generală [a anunțat](#) că va iniția procedura de extrădare. Avocații dlui Platon [au declarat](#) că sunt surprinși de rapiditatea cu care a fost arestat dl Platon și că acesta ar fi deținut cetățenia ucraineană și, prin urmare, nu putea fi extrădat. Peste circa o lună după arest, la 22 august 2016, instanța de judecată din regiunea Pecersk, Kiev, [a decis](#) plasarea dlui Platon în arest în vederea extrădării.

La 29 august 2016, dl Platon a fost extrădat și adus în Moldova cu o cursă charter, cu un avion de lux. Potrivit unui [răspuns oficial](#) al Inspectoratului General de Poliție (IGP), autoritățile din Ucraina l-au escortat pe dl Platon la aeroport cu întârziere și, astfel, au pierdut zborul rezervat inițial. IGP a mai indicat că zborul cu

cursa charter a costat USD 1,690, bani acoperiți din bugetul de stat. Mass-media [a scris](#) că zborul cu nava de lux cu care a fost transportat dl Platon ar fi costat cel puțin EUR 7,600, la care se adaugă și alte taxe, adică o sumă de circa 4,5 ori mai mare decât cea indicată de IGP.

După ce a fost extrădat din Ucraina, Veaceslav PLATON nu a fost audiat de procurorii anticorupție timp de 10 zile.

La 1 și 27 septembrie 2016, Judecătoria Buiucani a prelungit mandatul de arest pe numele dlui Platon pentru încă 30 de zile, decizie menținută de Curtea de Apel Chișinău. Dl Platon a fost plasat în arest preventiv în Penitenciarul nr. 13. La 8 septembrie 2016, dl Platon [a declarat](#) că, deși a fost extrădat de mai mult timp, el nu fusese audiat de procurorii anticorupție și a cerut să fie audiat. Astfel, nu este clară graba extrădării dlui Platon și lipsa de acțiuni procesuale după ce acesta a fost extrădat. Abia la 9 septembrie 2016, și după cererea dlui Platon, procurorii [l-au audiat](#) în Penitenciarul nr. 13.

La 11 octombrie 2016, 21 de membri ai Adunării Parlamentare a Consiliului Europei (APCE) au făcut o declarație prin care au notat extrădarea ilegală a dlui Platon. Aceștia [au cerut](#) autorităților Republicii Moldova să se abțină de la orice intimidare a activiștilor, politicienilor și martorilor-cheie.

Aresturi în dosarul „Spălătoria rusească”

La 5 august 2016, fosta vice guvernatoare și doi șefi de direcție de la BNM [au fost reținuți](#) pentru neglijență în serviciu admisă în perioada 2010-2014, care ar fi dus la „spălarea” a circa USD 20 de miliarde din Federația Rusă (așa-numitul dosar „Spălătoria rusească”). În următoarea zi, toate cele trei persoane [au fost arestate](#). La 26 august 2016, Judecătoria Buiucani [a plasat-o în arest la domiciliu](#) pe fosta vice guvernatoare a BNM.

La 20 septembrie 2016, CSM a [aprobat](#) demersul Procurorului General interimar de efectuare a reținerii, aducerii silite, arestării și percheziției a 16 actuali și foști judecători. La aceeași dată, 15 judecători și 3 executori judecătorești [au fost reținuți](#) pentru bănuiala de implicare în dosarul „Spălătoria rusească”. Între 21-23 septembrie 2016, cei 15 judecători și 3 executori judecătorești au fost arestați pe un termen de 30 de zile și [le-a fost prezentată învinuirea](#) privind complicitatea la spălarea de bani. Un judecător și un executor judecătorec au fost anunțați în căutare internațională. La 29 septembrie 2016, CSM [a dat acordul la urmărirea penală](#) a celor 16 judecători pentru încă o infracțiune, prevăzută

Autoritățile cunoșteau despre „Spălătoria rusească” încă din 2012. Totuși, urmărirea penală a fost pornită abia în 2014.

de art. 307 alin. (2) lit. c) din Codul penal (pronunțarea cu bunăștiință a unei hotărâri contrare legii, soldată cu urmări grave). Dl Visternicean, membru al CSM, a avut o [opinie separată](#).

La [conferința de presă](#) organizată la 21 septembrie 2016, șeful Procuraturii Anticorupție și șeful Direcției generale urmărire penală în cadrul CNA, au declarat că urmărirea penală privind schema „Spălătoria rusească” a început în 2014. Oficialii au explicat că urmărirea penală împotriva a 16 judecători și 4 executori judecătorești a fost inițiată doar cu o săptămână înainte. Aceștia au evitat să răspundă dacă numele judecătorilor le-au fost furnizate de Veaceslav PLATON, arestat și extrădat la 29 august 2016 din Ucraina.

CSM cunoștea despre „Spălătoria rusească” încă din 2012, când a fost sesizat de SIS în privința acțiunilor judecătorului Iurie HÎRBU de la Judecătoria Telenești. La acel moment, CSM [a luat act](#) de informația oferită de Inspekția judecătorească precum că acel judecător a stabilit încasarea a USD 30 mln în baza unor copii neautentificate de pe documente. CSM a mai luat act de intenția unui membru al CSM

de a iniția o procedură disciplinară împotriva aceluia judecător și a transmis materialele la Procuratura Generală. Între 2012-2014, judecătorul Iurie HÎRBU nu a fost sancționat disciplinar, iar în februarie 2015, [a fost evaluat cu calificativul „foarte bine”](#).

Mass-media a scris anterior despre schemele din dosarul „Spălătoria rusească”. [Rise.md](#) a publicat o investigație încă în 2014, iar [Centrul de Investigații Jurnalistice și Ziarul Național](#) - în 2015.

Dosarul Shor a fost trimis în instanța de judecată. Investigația „furtului miliardului” continuă

Într-un [comunicat](#) din 24 august 2016, Procuratura Generală a anunțat că a finalizat urmărirea penală și a transmis în instanța de judecată „dosarul Shor”. Ilan SHOR este învinuit că, între 4 și 25 noiembrie 2014, ar fi obținut prin înșelăciune peste MDL 5 miliarde de la Banca de Economii (BEM) pe care i-ar fi spălat prin intermediul unor companii offshore. În comunicat se menționează că Ilan SHOR, în calitate de președinte al Consiliului BEM la acel moment, i-ar fi convins pe membrii Consiliului de administrare să voteze pentru creditarea companiilor afiliate lui. În calitate de garanție au fost prezentate contracte fictive încheiate cu entități bancare din Federația Rusă. Procuratura Anticorupție și-a întemeiat învinuirea inclusiv pe raportul Kroll. Cauza va fi judecată de Judecătoria Buiucani.

Investigațiile Kroll au arătat că beneficiarii „furtului miliardului” se extind dincolo de „Grupul Shor”

în legătură cu acesta). Cea de-a doua etapă de investigație vizează perioada 2012-2014 și este efectuată de companiile Kroll și Steptoe & Johnson. Acestea [au informat](#) BNM despre faptul că în perioada 2012-2014, BEM, Banca Socială și Unibank au acordat credite în sumă totală ce depășește USD 3 miliarde.

O parte semnificativă a acestor sume au revenit în Republica Moldova pentru achitarea împrumuturilor contractate anterior. Peste USD 600 de milioane care au dispărut pe parcursul acestei perioade, nu s-au întors în cele trei bănci. Rezultatele investigației demonstrează că beneficiarii fraudei se extind dincolo de companiile și persoanele fizice aflate în legătură cu „Grupul Shor”.

Potrivit unui [comunicat al BNM](#), prima investigație a „furtului miliardului” efectuată de compania Kroll, care s-a concentrat pe perioada mai-noiembrie 2014, a demonstrat implicarea „Grupului Shor” (Ilan SHOR și persoane fizice și companii aflate

Procuratura Generală a menționat în [comunicat](#) că a transmis în instanța de judecată peste 20 de dosare penale care vizează implicarea în „furtul miliardului”. De asemenea, CNA și Procuratura Anticorupție gestionează și alte cauze penale care vizează delapidarea banilor din cele trei bănci.

Fiu de judecător, condamnat pentru trafic de influență, activează în continuare în calitate de avocat

În 2013, avocatul Dorin MELINTEANU (fiul judecătorului Curții de Apel Chișinău, Iurie MELINTEANU), a fost prins în flagrant delict pentru primirea sumei de EUR 800 (echivalentul a MDL 14,236) pentru a influența judecătoria de la Curtea de Apel Chișinău să adopte o sentință mai blândă în privința unei persoane. Avocatul a recunoscut fapta comisă. Prima instanță a încetat procesul și l-a tras la răspundere contravențională. Dl Melinteanu a fost liberat de răspundere penală în baza art. 55 Cod penal, deși potrivit Recomandării CSJ din 14 decembrie 2013 nr. 61, liberarea de răspundere conform acestui articol nu se aplică pentru fapte de corupție. În pofida acestei recomandări, Curtea de Apel Chișinău a menținut sentința primei instanțe. La [17 februarie 2015](#) CSJ a casat decizia Curții de Apel Bălți, pe motiv că este inadmisibilă liberarea de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională pentru fapte de corupție, și a remis cauza la rejudecare.

La rejudecarea cauzei dlui Melinteanu, procurorul a cerut Curții de Apel Bălți stabilirea unei pedepse penale în mărime

de MDL 24,000, deși acesta putea fi pedepsit până la cinci ani de închisoare pentru fapta comisă. În final, avocatul a fost sancționat de Curtea de Apel Bălți cu o amendă în valoare de MDL 22,5 mii. Decizia a fost adoptată în octombrie 2015, iar procurorul nu a contestat sentința la CSJ. La moment, avocatul Dorin MELINTEANU activează în calitate de [avocat](#) și este inclus în [lista avocaților care prestează servicii calificate](#) la cerere în cadrul asistenței juridice garantate de stat.

În anul 2015 [CRJM a analizat hotărârile CSJ cu privire la infracțiunile de corupție](#) emise în perioada 1 ianuarie 2014 - 30 septembrie 2015. Documentul a analizat hotărârile CSJ cu privire la art. 324-326 Cod penal emise în perioada dată. Potrivit documentului analitic, cauza dlui Melinteanu a fost singura din cele 23 de cauze studiate, unde judecătoria din prima instanță și instanța de apel au liberat de răspundere penală și au sancționat contravențional persoana pentru fapte de corupție.

DREPTURILE OMULUI

Percepția cetățenilor asupra respectării drepturilor omului în Republica Moldova

În iulie 2016, a fost prezentat Studiul „[Percepții asupra drepturilor omului în Republica Moldova](#)”. Studiul a fost elaborat de către Oficiul Avocatului Poporului și Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului (OHCHR), în consultare cu Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) Moldova. Prezentul studiu reflectă situația de moment în domeniul drepturilor omului și oferă recomandări pentru problemele constatate. Studiul oferă informații despre impactul politicilor statului asupra populației în general, precum și asupra grupurilor vulnerabile, marginalizate și stigmatizate în particular, ulterior sugerând recomandări concrete de îmbunătățire a situației existente.

Studiul constată un grad deosebit de redus de informare a populației despre drepturile omului. Doar jumătate dintre respondenți consideră că sunt într-o careva măsură informați și doar 8,3% consideră că sunt informați bine în domeniul drepturilor omului. Gradul de informare este mai mare printre populația urbană. Informația despre drepturile omului și posibilitățile

de apărare a acestora este considerată accesibilă de mai puțin de jumătate dintre respondenți, peste 80% se informează preponderent prin mass-media (radio/TV/presa scrisă). Luând în considerare discrepanța între populația urbană și rurală în ceea ce privește accesibilitatea informației despre drepturile omului, este imperativă concentrarea pe abilitarea populației din mediul rural. Sunt recomandate activități de instruire privind drepturile omului în școală și pentru funcționari publici.

Din rândul respondenților, 68,2% consideră că în Moldova drepturile omului se încalcă sistematic. Potrivit respondenților, Parlamentul, Guvernul, ministerele și departamentele acestora sunt cele care încalcă cel mai des drepturile omului, iar cele mai importante drepturi sunt dreptul la sănătate, dreptul la protecție socială, dreptul la educație, dreptul la muncă și condiții prielnice de muncă. De asemenea, studiul constată că populația nu este informată suficient privind instanțele unde ar putea apela în caz de încălcare a drepturilor sale sau ale apropiaților săi.

Recomandările CRJM în contextul Evaluării Periodice Universale

Odată la patru ani, Consiliul pentru Drepturile Omului din cadrul Organizației Națiunilor Unite (ONU) evaluează în ce măsură statele ONU și-au îndeplinit angajamentele în domeniul respectării drepturilor omului în perioada precedentă.

Pentru a acorda evaluatorilor o sursă de verificare a datelor prezentate de către Guvern, [peste 40 de organizații](#) ale societății civile, printre care și CRJM, au prezentat rapoarte alternative cu privire la progresele înregistrate în domeniul drepturilor omului de către Republica Moldova în perioada 2011-2016. [Raportul alternativ](#) elaborat de către CRJM vizează trei domenii: măsurile anticorupție, progresul reformei justiției și egalitatea și nediscriminarea.

CRJM a semnalat impactul limitat al măsurilor legislative menite să descurajeze fenomenul corupției, lipsa unor instituții eficiente axate pe combaterea corupției de nivel înalt, precum și dependența de politic a instituțiilor mandatate cu prevenția și combaterea corupției. În acest domeniu, CRJM recomandă, printre altele, prioritizarea luptei împotriva corupției mari, adoptarea și implementarea efectivă a noii Legi cu privire la procuratură, cât și asigurarea independenței și responsabilității instituțiilor care luptă contra corupției (Autoritatea Națională de Integritate și Procuratura Anticorupție), inclusiv prin numirea în funcții-cheie a unor persoane profesionale și integre, și nu conform unor criterii politice.

Raportul alternativ CRJM pentru EPU: Guvernul a înregistrat rezultate modeste în reformarea sectorului justiției

Raportul alternativ constată rezultatele modeste și la capitolul reformei sectorului de justiție. Deși anumite progrese au fost înregistrate în perioada 2011 – 2013, există mai multe acțiuni importante ale Strategiei de reformă a sectorului justiției (SRSJ) ale căror termen de realizare este expirat. La acest capitol, CRJM recomandă adoptarea și implementarea în regim prioritar a legii cu privire la reorganizarea hărții judecătorești și a pachetului de integritate. Un accent separat este pus pe mecanismele de selecție și promovare a judecătorilor, dar și măsurile de unificare a practicii judiciare. Realizarea acestor acțiuni va contribui la promovarea în sistem a judecătorilor integri, care au demonstrat pe parcursul activității cele mai înalte standarde de profesionalism.

În domeniul egalității și nediscriminării CRJM confirmă realizarea unor progrese în perioada de referință, prin adoptarea Legii privind asigurarea egalității și instituirea Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității (CPPEDAE). CRJM recomandă autorităților îmbunătățirea legislației pentru a acorda CPPEDAE competențe de sancționare directă, precum și stabilirea unei singure căi de atac prin care pot fi contestate deciziile acestuia. Suplimentar, CRJM recomandă capacitarea CPPEDAE și a corpului judecătoresc cu resurse adecvate pentru dezvoltarea profesională continuă în domeniul egalității și nediscriminării.

CtEDO: simpla bănuială rezonabilă în comiterea unei infracțiuni nu mai este suficientă pentru arestarea preventivă

La 5 iulie 2016, Marea Cameră a Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO), a pronunțat hotărârea în cauza [Buzadji c. Republicii Moldova](#). Prin această hotărâre, Curtea a clarificat jurisprudența sa cu privire la justificarea arestării preventive. Cazul se referă la reținerea și arestarea unui om de afaceri pentru o presupusă tentativă de fraudă. Detenția preventivă a reclamantului a fost prelungită de mai multe ori, în total reclamantul fiind deținut pentru o durată de 10 luni, dintre care 2,5 luni în arest preventiv și restul perioadei – în arest la domiciliu. În fața CtEDO, reclamantul s-a plâns de încălcarea art. 5 § 3 CEDO (motivarea arestării), având în vedere că instanțele naționale au justificat prelungirea mandatelor de arest în baza unor motive de blanchetă și abstracte.

CtEDO a menționat că, în conformitate cu legislația națională din majoritatea celor 31 de state membre ale Consiliului Europei, examinată pentru cauza dată, autoritățile competente sunt obligate

Procurorii și judecătorii sunt obligați să identifice și să prezinte alte motive decât bănuiala rezonabilă începând cu primul mandat de arestare.

să ofere motive relevante și suficiente pentru continuarea detenției dacă nu imediat, atunci peste câteva zile după arestare, adică atunci când judecătorul examinează pentru prima dată necesitatea plasării persoanei bănuite în detenție preventivă (para. 101). CtEDO a concluzionat că necesitatea autorității judiciare să prezinte motive relevante și suficiente, altele decât bănuiala rezonabilă, se aplică deja la momentul primei decizii de arestare (para. 102). Astfel, standardul nou al CtEDO este că procurorii și judecătorii sunt obligați să identifice și să prezinte alte motive decât bănuiala rezonabilă începând cu eliberarea primului mandat de arestare.

CtEDO a constatat că în motivarea deciziei privind prelungirea arestului reclamantului, instanțele naționale s-au limitat la repetarea temeiurilor formale prevăzute de lege, fără a explica modul în care ele sunt aplicabile în mod concret situației reclamantului. CtEDO a constatat în mod unanim violarea art. 5 § 3 CEDO.

Republica Moldova condamnată la CtEDO pentru că judecătorii au ignorat aspecte cruciale ale cauzei

La 20 septembrie 2016, CtEDO a pronunțat hotărârea [Nichifor c. Moldovei](#). Reclamantul, Leonid NICHIFOR, deținea 50% din capitalul social al unei societăți pe acțiuni. În 2009, partenerul său de afaceri a solicitat Judecătoriei Economice de circumscripție Chișinău să-l excludă pe reclamant din asociați, pe motiv că acesta nu ar fi vărsat integral cota sa parte din capitalul social. La 14 martie 2009, Judecătoria Economică de Circumscripție Chișinău a respins cererea ca nefondată și depusă cu expirarea termenului de prescripție extinctivă. Curtea de Apel Economică și CSJ au casat hotărârea primei instanțe și l-au exclus pe reclamant din lista de asociați. Ambele instanțe s-au bazat pe un proces-verbal din 2007 prezentat de apelant, potrivit căruia reclamantul recunoscuse că nu a plătit pentru partea sa din acțiuni și s-a angajat să plătească în termen de o lună.

Totuși, instanțele naționale nu s-au expus asupra argumentelor reclamantului precum că semnătura nu-i aparținea și că la data

indicată în procesul-verbal el se afla în afara țării. De asemenea, instanțele nu s-au expus asupra obiecției reclamantului privind expirarea termenului de prescripție. În 2010, în cadrul unui dosar penal, un expert grafologic a examinat semnătura reclamantului din procesul-verbal și a concluzionat că era falsă.

Curtea a notat că expirarea termenului de prescripție era un argument important al reclamantului. Dacă ar fi fost acceptat de instanțele de judecată, aceasta ar fi dus la respingerea acțiunii. Totodată, CtEDO a considerat problematic faptul că atât Curtea de Apel Economică, cât și CSJ, au refuzat cererea legitimă a reclamantului de a efectua o expertiză grafologică a semnăturii sale pe documentul care a fost pus la baza hotărârilor judecătorești. De asemenea, CtEDO a luat în considerare faptul că instanțele naționale au ignorat argumentul reclamantului precum că la data semnării procesului-verbal el s-a aflat în afara țării. CtEDO a constatat încălcarea dreptului la un proces echitabil (art. 6 § 1 CEDO).

SOCIETATE CIVILĂ

Vom avea o nouă lege cu privire la organizațiile necomerciale

La 14 septembrie 2016, Ministerul Justiției a găzduit [o dezbatere publică](#) la care a fost prezentat conceptul unei noi legi cu

privire la organizațiile necomerciale. Proiectul de lege prevede reglementări privind constituirea, înregistrarea, reorganizarea și

Încetarea activității celor mai răspândite forme de asociere non-profit: asociațiile obștești, fundațiile și instituțiile private. Noua lege va substitui cadrul legal existent cu privire la asociații și fundații, adoptat la sfârșitul anilor 90 și considerat de către autori drept unul depășit. Modificările aduse prin noul cadru normativ vizează trei dimensiuni principale: constituirea și înregistrarea organizațiilor necomerciale; organizarea activității și organele de autoadministrare; rigorile de transparență și procedura de atribuire a statutului de utilitate publică.

În viziunea autorilor, proiectul de lege corespunde standardelor internaționale și europene privind libertatea de asociere. Printre noutățile proiectului se numără eliminarea restricțiilor teritoriale curente de activitate a asociațiilor obștești (locale, regionale, republicane, internaționale), precum și restricțiile ce se referă la anumite categorii de persoane (funcționarii publici, persoanele ocrotite (anterior numite persoane cu capacitate de exercițiu limitată sau lipsite de capacitate de exercițiu), nerezidenții, persoanele juridice) care în prezent nu pot fi fondatori, membri sau conducători în organizații necomerciale. Proiectul de lege

Sub umbrela unei singure legi: asociațiile obștești, fundațiile și instituțiile private

prevede posibilitatea tuturor persoanelor fizice și persoanelor juridice private de a constitui benevol organizații necomerciale.

Proiectul de lege stabilește o procedură previzibilă de înregistrare, actele necesare fiind prevăzute exhaustiv. O veste bună este și termenul de înregistrare al organizațiilor necomerciale, care urmează a fi micșorat până la 10 zile lucrătoare (în prezent termenul este de 30 de zile). Proiectul de lege stabilește un model flexibil care va permite organizarea internă a organizațiilor necomerciale în funcție de preferințele membrilor. Sunt prevăzute și garanții suplimentare pentru situațiile în care urmează a fi decisă reorganizarea și lichidarea organizațiilor necomerciale.

În comparație cu legea în vigoare, proiectul de lege elimină obligația organizației necomerciale de informare anuală a organului de înregistrare asupra continuării activității. Informarea despre rezultatul activității este obligatorie doar în cazul solicitanților și deținătorilor statutului de utilitate publică. Unul din autorii proiectului de lege este CRJM.

Guvernul vrea relansarea Consiliului Național pentru Participare. Dar societatea civilă?

La 30 septembrie 2016, Cancelaria de Stat a organizat o [dezbatere publică](#) dedicată propunerii de a relansa activitatea Consiliului Național pentru Participare (CNP). CNP-ul a fost un organ colegial consultativ de pe lângă Guvern (activ în perioada 2010 – 2014) format din reprezentanți ai societății civile, ale căror misiune a fost, printre altele, consultarea documentelor de politici și a proiectelor legislative strategice lansate de către executiv.

Deși mai mulți participanți la ședință au semnalat impactul redus al activității anterioare a CNP, reprezentanții Guvernului au dat asigurări că noua platformă va fi îmbunătățită astfel, încât să corespundă așteptărilor societății civile în ceea ce privește consolidarea mecanismelor de transparență decizională și asigurarea procesului bune guvernări. Potrivit propunerilor reprezentanților Cancelariei de Stat, mandatul noului CNP ar urma să fie limitat la consultarea exclusivă a documentelor de politici

strategice. Componenta CNP va fi micșorată la 25 de membri (față de numărul anterior de 30 de membri), fiind organizat un concurs transparent și echitabil de selecție. Mandatul președintelui CNP va fi limitat la 3 luni (față de 2 ani anterior), astfel ca membrii CNP să exercite această funcție prin rotație.

Anterior, la 30 iunie 2016, CRJM în parteneriat cu alte 21 organizații ale societății civile au elaborat o [opinie publică](#) privind participarea efectivă a societății civile în procesul de luare a deciziilor. Organizațiile semnatare au punctat dezavantajele unei platforme instituționalizate de comunicare după modelul CNP și și-au exprimat îngrijorările privind limitarea consultărilor publice doar cu CNP și ignorarea consultărilor cu alți reprezentanți ai societății civile. Semnatarii au propus [un șir de acțiuni](#) pentru asigurarea participării eficiente a societății civile în procesul decizional, fără necesitatea instituționalizării acestuia.

PE SCURT

Prelungirea mandatelor magistraților după expirare

La 12 mai 2016, Curtea Constituțională a Republicii Moldova (CCM) a pronunțat o [hotărâre](#) la solicitarea CSJ în care a decis că judecătorul CSJ, al cărui mandat a expirat odată cu atingerea plafonului pentru limită de vârstă, își

exercită activitatea până la numirea unui nou judecător. De asemenea, judecătorul CCM al cărui mandat a expirat își exercită activitatea până la depunerea jurământului de către judecătorul nou numit.

Procuratura Anticorupție are un nou șef adjunct

La 14 iulie 2016, fostul șef interimar la Procuratura de Transport, dl Ștefan ȘAPTEFRAȚI a fost [desemnat învingător](#) al concursului pentru una dintre funcțiile de șef-adjunct al Procuraturii Anticorupție. El a fost numit chiar dacă alți doi candidați aveau un punctaj mai mare. Anterior, o [investigație jurnalistică](#) a relatat că acesta ar fi unul din cei mai înstăriți procurori, averea acestuia având origini dubioase.

Va fi oare divizată Curtea de Apel Chișinău?

La 4 iulie 2016, Ministerul Justiției a remis spre [coordonare publică](#) proiectul de lege cu privire la divizarea Curții de Apel Chișinău în două curți de apel. Proiectul este inițiat de către un grup de judecători, în frunte cu Președintele CSM și Președintele CSJ și se referă la crearea unei curți de apel pentru mun. Chișinău și a unei curți de apel separate pentru raioanele din centrul țării. Propunerea nu face parte din [acțiunile SRSJ](#) și contravine proiectului de lege cu privire la reorganizarea sistemului instanțelor judecătorești, adoptată de Parlament în aprilie 2016. CRJM alături de alte organizații ale societății civile a [criticat această inițiativă](#), motivând de ce ea nu va soluționa problemele privind volumul mare de lucru al judecătorilor din Curtea de Apel Chișinău, acesta fiind argumentul principal pentru divizare.

Analiză comparativă privind impactul mecanismului de desemnare procentuală

La 8-9 septembrie 2016, în Bratislava (Slovacia), a avut loc o [conferință internațională](#) la care a fost lansat un [raport](#) privind evaluarea impactului mecanismului desemnării procentuale în 6 țări din Europa Centrală. Analiza a arătat că sumele care provin din desemnări procentuale reprezintă circa 2% din sursele ONG-urilor din toate cele 6 țări. În același timp, acestea sunt o sursă importantă și uneori chiar unică pentru multe ONG-uri locale. În cadrul evenimentului, Sorina MACRINICI, consilier juridic în cadrul CRJM, [a prezentat](#) proiectul mecanismului 2% din Republica Moldova.

Atelier privind mobilizarea resurselor locale

La 13 septembrie 2016, Centrul European pentru Drept Necomercial (ECNL) și CRJM au organizat un [atelier](#) privind mobilizarea resurselor locale. În cadrul atelierului a fost prezentat mecanismul 2%, precum și experiența altor state din Europa Centrală în implementarea acestui mecanism. De asemenea, în cadrul atelierului s-a mai discutat despre potențialul filantropiei și colectărilor de fonduri de către ONG-uri.

Unul din „judecătorii din iad” ales membru al Colegiului Disciplinar al Judecătorilor

La 21 octombrie 2016, [Adunarea Generală a Judecătorilor l-a ales în funcția de membru al Colegiului Disciplinar al Judecătorilor pe dl Anatolie GALBEN](#), judecător în Judecătoria Râșcani. Judecătorul Galben a fost unul din judecătorii care s-a deplasat în comisariatele de poliție pentru aplicarea măsurilor preventive persoanelor participante la protestele din aprilie 2009. Alte detalii despre dl Galben le puteți vedea în [Analiza legislației și practicii privind răspunderea disciplinară a judecătorilor 2015-2016](#), pag. 27.

Acest buletin informativ este posibil datorită ajutorului generos al poporului american, oferit prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă în mod necesar poziția USAID sau a Guvernului SUA.

DESPRE CRJM

Centrul de Resurse Juridice din Moldova este o organizație non-profit neguvernamentală cu sediul în Chișinău, Republica Moldova. CRJM tinde să asigure o justiție calitativă, promptă și transparentă și respectarea efectivă a drepturilor civile și politice. În realizarea acestor obiective, CRJM combină cercetarea de politici și activitatea de advocacy realizate într-un mod independent și neutru.

ECHIPA CRJM

Vladislav GRIBINCEA
Nadejda HRIPTIEVSCHI
Ion GUZUN
Sorina MACRINICI
Pavel GRECU
Ilie CHIRTOACĂ
Olga BURUCENCO
Aurelia CELAC
Natalia ȘEREMET

DATE DE CONTACT

Centrul de Resurse Juridice din Moldova

📍 Str. A. Șciusev 33, MD-2001
Chișinău, Republica Moldova
☎ +37322843601
☎ +37322843602
✉ contact@crjm.org
🌐 www.crjm.org
📘 CRJM.org
🐦 CRJMoldova

